

ЗАТВЕРДЖЕНО
наказом Національної комісії
зі стандартів державної мови
29 травня 2023 року № 35-ос

*зі змінами, внесеними наказом Комісії
від 28.11.2024 № 87-ос*

**Положення
щодо впровадження механізмів заохочення викривачів та
формування культури повідомлення про можливі факти корупційних
або пов'язаних з корупцією правопорушень,
інших порушень Закону України «Про запобігання корупції»
в Національній комісії зі стандартів державної мови**

I. Загальні положення

1. Це Положення розроблено з метою впровадження механізмів заохочення до повідомлення та формування культури повідомлення про можливі факти корупційних або пов'язаних із корупцією правопорушень, інших порушень Закону України «Про запобігання корупції» в Національній комісії зі стандартів державної мови (далі – Комісія).

2. Комісія заохочує викривачів та сприяє їм у повідомленні про можливі факти корупційних або пов'язаних із корупцією правопорушень, інших порушень Закону України «Про запобігання корупції».

3. Це Положення поширюється на всіх працівників Комісії.

4. У цьому Положенні терміни вживаються у такому значенні:
механізми заохочення до повідомлення та формування культури повідомлення – механізми заохочення до повідомлення та формування культури повідомлення про можливі факти корупційних або пов'язаних із корупцією правопорушень, інших порушень Закону України «Про запобігання корупції»;

повідомлення – повідомлення про можливі факти корупційних або пов'язаних із корупцією правопорушень, інших порушень Закону України «Про запобігання корупції»;

працівники Комісії – особи, які перебувають у трудових відносинах із Комісією;

уповноважена особа – уповноважена особа з питань запобігання та виявлення корупції в Комісії.

Інші терміни вживаються у значенні, наведеному в Законі України «Про запобігання корупції» (далі – Закон).

5. Це Положення відповідно до Закону регламентує:

мету заохочення до повідомлення та формування культури повідомлення;

правову основу механізмів заохочення до повідомлення та формування культури повідомлення;

форми заохочення та формування культури повідомлення;

організаційні засади щодо функціонування механізму заохочення до повідомлення та формування культури повідомлення;

права та гарантії захисту працівників Комісії як викривачів;

проведення аналізу та самооцінки успішності заохочення до повідомлення та формування культури повідомлення.

6. Особа не є викривачем, якщо повідомить інформацію, яка є загальновідомою, або відомості, зазначені у повідомленні, не містять фактичних даних.

II. Мета заохочення до повідомлення та формування культури повідомлення

1. Метою заохочення до повідомлення та формування культури повідомлення є сприяння працівникам Комісії у виявленні можливих фактів корупційних або пов'язаних із корупцією правопорушень, інших порушень Закону, що вчинені іншими працівниками Комісії, та повідомленні про них, яке має формувати повагу до викривачів як сталу норму та частину корпоративної культури Комісії.

III. Правова основа механізмів заохочення до повідомлення та формування культури повідомлення

1. Правову основу формування та функціонування механізму заохочення до повідомлення та формування культури повідомлення становлять Конвенція Організації Об'єднаних Націй проти корупції (стаття 33), Кримінальна конвенція Ради Європи про боротьбу з корупцією (стаття 22), Цивільна конвенція Ради Європи про боротьбу з корупцією (стаття 9), Закон.

2. Комісія забезпечує викривачам умови для здійснення повідомлення шляхом впровадження механізмів заохочення до повідомлення та формування культури повідомлення (пункт 1 частини другої статті 53¹ Закону).

IV. Форми заохочення до повідомлення та формування культури повідомлення

1. Механізми заохочення до повідомлення реалізуються у таких формах:

затвердження локальних нормативних актів, які визначають форми заохочення до повідомлення, організаційні засади функціонування механізму заохочення до повідомлення;

надання методичної допомоги та консультацій щодо здійснення повідомлення;

впровадження морального та матеріального заохочення викривачів.

2. Механізми формування культури реалізуються у таких формах:

затвердження локальних нормативних актів щодо етичної поведінки в Комісії, зокрема формування поваги до викривачів як відповідальних громадян;

проведення внутрішніх навчань з питань формування культури повідомлення.

Результатами формування культури повідомлення має стати запровадження нульової толерантності до корупції, чіткого розуміння сутності корупції, типових форм корупційних проявів та корупційних ситуацій, що можуть виникати у повсякденній роботі, формування у працівників Комісії знань щодо принципів і механізмів запобігання корупції, вмінь та навичок застосування цих знань на практиці, повідомлення працівниками Комісії про всі можливі факти корупційних проявів, повага до викривачів як вартових доброчесності.

V. Організаційні засади щодо функціонування механізму заохочення до повідомлення та формування культури повідомлення

1. Працівник Комісії, якому стала відома інформація про можливі факти корупційних або пов'язаних із корупцією правопорушень, інших порушень Закону, вчинених іншим працівником Комісії, зобов'язаний негайно повідомити про це Голову Комісії та уповноважену особу.

2. Голова Комісії організовує та контролює роботу щодо формування культури повідомлення про корупцію та забезпечення функціонування механізму заохочення викривачів.

3. Організаційне забезпечення функціонування механізму заохочення до повідомлення та формування культури повідомлення здійснює уповноважена особа.

4. Уповноважена особа здійснює заходи заохочення та формування культури повідомлень в Комісії шляхом:

ефективної організації роботи внутрішніх каналів повідомлення установи;

якісного та своєчасного розгляду повідомлень, що надійшли через внутрішні канали, в частині порушень корупційних або пов'язаних із корупцією правопорушень, інших порушень Закону працівниками Комісії;

постійної взаємодії з викривачем та інформування його про стан та результати розгляду повідомлення;

надання методичної допомоги, консультацій, проведення внутрішніх навчань щодо здійснення повідомлень та захисту викривачів;

розміщення на офіційному вебсайті Комісії інформації про внутрішні

та регулярні канали для повідомлень.

5. Уповноважена особа вживає заходів щодо захисту працівників Комісії, які є викривачами.

6. Комісія організовує заходи заохочення до повідомлення та формування культури повідомлення у таких напрямках:

послідовної та систематичної роботи щодо запобігання корупції в Комісії;

неприпустимості всіх видів корупційних практик в Комісії;

об'єктивного та неупередженого реагування на кожне обґрунтоване повідомлення про корупцію;

невідворотності відповідальності у випадку виявлення порушень;

забезпечення конфіденційності при взаємодії із викривачами;

прийняття найбільш сприятливого для викривача рішення у повсякденній діяльності Комісії в межах дискреційних повноважень;

негайного реагування на всі негативні заходи впливу або загрозу їх застосування щодо викривачів.

7. Матеріальне стимулювання (в межах фонду оплати праці та чинного законодавства) можливе, але за дотримання таких умов:

повідомлення про корупцію скеровано працівником добровільно;

виплата заохочення не спричинить розкриття особи викривача.

Термін «добровільно» означає те, що особа прийняла рішення без впливу зовнішніх факторів, таких як проведення стосовно заявника службової перевірки чи службового розслідування тощо.

8. Моральне стимулювання може здійснюватися шляхом застосування заходів заохочення, передбачених відповідними нормами законодавства.

До викривачів, які є державними службовцями, можуть застосовуватися заохочення, передбачені статтею 53 Закону України "Про державну службу".

Моральне заохочення ґрунтується на особистій зацікавленості викривача у визнанні його ролі у викритті корупції, суспільної важливості такої поведінки, високої оцінки його вчинку та заслуг у колективі.

9. З метою заохочення до повідомлення та формування культури повідомлення впроваджуються такі пам'ятки:

пам'ятка працівникам Національної комісії зі стандартів державної мови щодо етичної поведінки у Національній комісії зі стандартів державної мови (Додаток 1 до Положення);

пам'ятка щодо правового статусу, прав та гарантій захисту викривача (Додаток 2 до Положення);

пам'ятка щодо розгляду повідомлень про можливі факти корупційних

або пов'язаних із корупцією правопорушень, інших порушень Закону України «Про запобігання корупції» (Додаток 3 до Положення);

пам'ятка щодо каналів повідомлення про можливі факти корупційних або пов'язаних із корупцією правопорушень, інших порушень Закону України «Про запобігання корупції» в Національній комісії зі стандартів державної мови (Додаток 4 до Положення).

VI. Права та гарантії захисту працівників Комісії як викривачів

1. Працівник Комісії, який є викривачем, має такі права та гарантії захисту:

- бути повідомленим про свої права та обов'язки, передбачені Законом;
- подавати докази на підтвердження своєї заяви (повідомлення);
- отримувати від уповноваженої особи підтвердження прийняття і реєстрації повідомлення;
- давати пояснення, свідчення або відмовитися їх давати;
- на безоплатну правову допомогу у зв'язку із захистом прав викривача;
- на конфіденційність;
- повідомляти без зазначення відомостей про себе (анонімно);
- у разі загрози життю і здоров'ю на забезпечення безпеки щодо себе та близьких осіб, майна та житла або на відмову від таких заходів;
- на відшкодування витрат у зв'язку із захистом прав викривачів, витрат на адвоката у зв'язку із захистом прав особи як викривача, витрат на судовий збір;
- на винагороду у визначених Законом випадках;
- на отримання психологічної допомоги;
- на звільнення від юридичної відповідальності у визначених законом випадках;
- отримувати інформацію про стан та результати розгляду, перевірки та/або розслідування за фактом повідомлення ним інформації;
- на захист трудових прав.

2. Права та гарантії захисту викривачів поширюються на близьких осіб викривача.

3. Крім передбачених Законом гарантій захисту викривача, у зв'язку із здійсненим повідомленням з метою захисту викривача Комісія додатково вживає заходів для попередження дискримінації викривача порівняно з іншими працівниками Комісії, недопущення зміни посадових обов'язків, залякування чи будь-яких інших форм психологічного впливу.

4. Будь-яке повідомлення є конфіденційним, навіть якщо особа не є викривачем в розумінні норм Закону.

5. Розкриття (розголошення) інформації про викривача заборонено, крім випадків, встановлених Законом.

6. Комісія зобов'язана перевіряти кожен факт розкриття (розголошення) конфіденційної інформації про особу, що здійснила повідомлення, та вживати заходів щодо притягнення до відповідальності винних осіб.

VII. Проведення аналізу та самооцінки успішності заохочення до повідомлення та формування культури повідомлення

1. Комісія проводить самооцінку впровадження системних заходів, спрямованих на заохочення до повідомлення та формування культури повідомлення.

2. Самооцінку здійснює уповноважена особа та затверджує Голова Комісії.

3. При проведенні самооцінки успішності заохочення до повідомлення та формування культури повідомлення необхідно застосовувати такі індикатори:

кількість просвітницьких заходів, спрямованих на формування поваги до викривачів;

кількість працівників, що пройшли навчання;

кількість методичних та просвітницьких матеріалів;

кількість звернень щодо порушення прав викривачів через здійснене повідомлення;

кількість повідомлень від викривачів;

кількість та види застосованих заохочень тощо.

4. Затверджені Головою Комісії результати самооцінки доводяться до відома працівників Комісії.
